

[Leif Hermann]

tisk for at efterprøve, hvorvidt Det Radikale Venstre vil – for en gangs skyld måske – sætte magt bag ordene om, at man har udgjort et flertal sammen med os andre, sætte magt bag det, hr. Niels Helveg Petersen sagde, at det faktisk er gennemtænkt, hvad udvalget har foretaget sig.

Jeg forventer naturligvis ikke blot, at Det Radikale Venstre møder op i det samråd, jeg arrangerer. Jeg forventer mere, fordi et sådant samråd ikke flytter ret meget, hvis jeg kender statsministeren ret. Derfor ville det være meget rart nu at vide, hvorvidt hr. Niels Helveg Petersen mener noget andet end blot sådan en god bemærkning, der kan placere Det Radikale Venstre teoretisk set i en rimeligt gunstig position.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Statsministeren sagde i sin udredning om disse ting, at det var landbrug, og så var det miljø. Ja, miljø er jo det, det også drejer sig om. Nej, hr. statsminister. Det er miljø, det drejer sig om. Udgangspunktet er miljøet, i dette tilfælde miljøregler, der griber ind i landbruget, i andre tilfælde miljøregler, der griber ind i industrien.

Men grundloven taler om den administrative hensigtsmæssighed og tillægger derfor statsministeren den her ofte citerede ret. Statsministeren stod her og argumenterede politisk. Jeg må altså konstatere, at statsministeren ikke ud fra administrativ hensigtsmæssighed, men ud fra politiske overvejelser går imod det, der er udtalt af et politisk flertal her i huset.

Statsministeren startede sit indlæg med at sige noget om, at flertallet ikke havde haft tid til at tænke sig om. Jeg vil give statsministeren det råd at bruge lang tid til at tænke sig om endnu mange gange i denne sag.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, det har fru Dorte Bennedsen misforstået. Mine synspunkter er dikteret af saglige og forvaltningsmæssige grunde. Det er baggrunden for, at jeg må anbefale, at den opgave at udstede bekendtgørelser af denne karakter, som tjener et miljømæssigt samt landbrugsfagligt øjemed, løses af landbrugsministeren i et tæt samarbejde med miljøministeren.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Når jeg godt lige vil have den, er det, fordi vi nu udbreder hele feltet til at sige: regler af denne karakter.

Vi opererer inden for miljøadministration med noget, vi kalder »den bedste tilgængelige teknologi«. Skal det så være industrien? Nu går vi videre med fru Dorte Bennedsens spørgsmål før. Er det i det hele taget af denne karakter, så er Miljøministeriet færdig med at have dette tilsyn. Det er altså konsekvensen af det, statsministeren siger.

Jeg synes, man skal tænke over, hvad det er, vi gør i øjeblikket. Jeg fatter ikke, at miljøministeren sidder der endnu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 71 stemmer (KF, V, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grønl.)) mod 3 (FP og Arne Bjerregaard (UP)); 61 (S, SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Tredje behandling af lovforslag nr. L 246:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Ophævelse af deponeringsordning vedrørende 1987 for amtskommunerne samt ændring af det amtskommunale bloktilskud).

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremst 21/5 87. Første behandling 22/5 87. Betænkning 1/6 87. Anden behandling 2/6 87. Tillægsbetænkning 3/6 87).

Der var stillet 9 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Jeg sagde ved andenbehandlingen, at det var uundgåeligt, at debatten først og fremmest ville komme til at dreje sig om de nedskæringer, der helt givet vil ske mange, mange steder, og om, hvem der har ansvaret for den udvikling. Det er det centrale i sagen netop nu, og det har diskussionen siden også vist.

Men det er bestemt også en debat om nogle helt centrale ting i vort demokratiske system, nemlig om den ansvarsfordeling mellem statens centrale organer og de lokale folkevalgte, som har rod i vor grundlov.

Vi har i Danmark et lovfæstet lokalt selvstyre, hvor lokale folkevalgte i amtsråd og kommunalbestyrelser under ansvar over for lovgivningen og kontrolleret af dem, der direkte har valgt dem, skal løse hovedparten af de opgaver, som løses af offentlige myndigheder her i landet.

De lokale folkevalgte har pligt til at sørge for, at vores børn bliver undervist, at de små børn kan komme på daginstitution eller i dagpleje, at de ældre har en god tilværelse, at vi lever i et miljø, vi kan overleve i, at de syge kan blive behandlet, at de handicappede kan få den hjælp og støtte, der er nødvendig for dem, og meget, meget andet.

Det har de pligt til efter de love, Folketinget har vedtaget. Det er derfor deres pligter i første omgang og ikke Folketingets. Og de mennesker, der har valgt dem, kan derfor med loven i hånd bede om, at deres amtsråd og kommunalbestyrelser klarer de opgaver, som de skal.

Men det er regeringens og Folketingets pligt at sørge for, at de har mulighed for det. Og det får de ikke, hvis lovforslagene vedtages, som de så ud ved andenbehandlingen.

Specielt får de det ikke, hvis Folketinget nu for første gang i kommunestyrets historie griber ind over for den ret og pligt, som amtsrådene har til at udskrive de skatter, der skal til for at dække de udgifter, de er forpligtet til at dække.

Det er også helt afgørende for vort demokratiske system, at der er gensidig tillid og åbent og ærligt samarbejde mellem alle de parter, der har fælles ansvar for opgavernes løsning: de statslige parter, de kommunale.

De sidste fem års politik fra regeringens og folketingsflertallets side har bragt os i den ulykkelige situation, at aldrig har mistilliden været så stor som i dag, og aldrig har konfrontationerne været mere åbenbare. Der er i de sidste fem år i stærkere og stærkere grad brugt metoder i form af strafbetalinger, milliardbeløb, som de lokale skatteydere skal betale til statskassen, og i form af andre mere direkte indgreb i den kommunale økonomi, som vi aldrig har haft før – aldrig.

Hvorfor er mistilliden og hvorfor er konfrontationen nu, som den er? Fordi de krav, regeringen og Det Radikale Venstre stiller til kommuner og amtskommuner, er urealistiske og i stigende grad gør det umuligt at klare de opgaver, som den samme regering og det samme folketingsflertal er med til at forlange at de skal løse.

Regeringen har ikke kunnet overbevise de ansvarlige kommuner og amtskommuner om det holdbare i kravene, og derfor skal de tvinges ved direkte indgreb, som sagt af en art, som de folkevalgte i regering og Folketing aldrig tidligere har anvendt over for de andre folkevalgte, dem med det lokale ansvar.

Vi har derfor altid sagt nej til enhver form for tvang og straffemetoder imellem os herinde, der som folkevalgte har det nationale ansvar, og de folkevalgte, der har det lokale ansvar.

Men vi foreslår ikke alene med den grundelse at fjerne strafindbetalingerne fra kommuner og at fjerne indgreb i amtskommunernes lovgivne ret til at udskrive de nødvendige skatter. Vi gør det også, fordi disse indgreb vil gøre det helt umuligt for en lang række kommuner og samtlige vore amtskommuner at klare deres opgaver på samme måde som hidtil. Og det vil gøre det overordentlig vanskeligt for størsteparten af resten at klare dem uden at gribe til metoder, som man normalt meget stærkt fraråder, f.eks. at sælge fast ejendom for at dække driftsudgifter, at bruge af opsparede penge, at udskyde presserende vedligeholdelse ud over at være mere stram, end man synes er rigtigt lokalt, i sin administration af den støtte, borgerne efter lovgivningen har krav på.

Indenrigsministeren er i de seneste uger kommet i åben krig – i alt fald på ord – med en række af de mest fremtrædende repræsentanter for vore kommuner og amtskom.mu-

[Henning Rasmussen]

ner, også med nogle af de kyndigste og mest respekterede af sine egne partifæller. De spørger ministeren, ligesom vi har gjort: hvordan hænger tallene sammen? Hvordan skal vi klare, at staten skærer bloktilskuddene ned med 1,8 mia. kr. det næste år, svarende til 0,5 pct. på udskrivningen, og samtidig forlanger, at skatteudskrivningen gennemsnitlig højst må stige med 0,2 pct.? Og det er endda efter dispensation i hvert enkelt tilfælde.

De spørger: hvordan skal vi kunne dække driftsudgifter, vi har i dag, med penge, som ministeren forlanger skal bruges til nye aktiviteter som en forudsætning for, at han vil tillade, at de bruges? De spørger: hvordan skal vi klare de økonomiske problemer i amtskommunerne i de kommende år, når ministeren forlanger, at vi i 1988 skal låne op imod 1 mia. kr. for at betale 1988's driftsudgifter? Og udgifterne bliver jo ikke mindre i de kommende år, siger de, tværtimod. De stigende udgifter til renter og afdrag bliver derfor en sprængfarlig bombe under vor økonomi, hvis ikke vi fjerner den nu. Det kan vi kun gøre ved at skære ned til det niveau, som vi i år og i de kommende år får ministerens tilladelse til at udskrive skatter på.

Derfor er det ud fra alle saglige synspunkter korrekt og hæderligt over for befolkningen at gøre det, som en række amtsråd har gjort, nemlig at fortælle, af hvilken størrelsesorden nedskæringerne skal være, for at man kommer ned på det niveau, ministeren vil acceptere. Det er derfor også korrekt og hæderligt af dem at nævne konkrete eksempler på, hvad der skal til, og hvor meget der skal til, for at man kan nå ned på det niveau på vore sygehuse, i sygesikringen, i særfor sorgen, på gymnasierne, som ministeren vil give lov til at finansiere over skatterne til amtskommunerne i de kommende år.

Derfor er det forstemmende at høre indenrigsministeren fremstille tingene så fordrejet, som han gør. De kommunale folk tror ikke på ministeren. De stoler ikke på ham. Det gør vi heller ikke. Han skjuler sandheden i en række indviklede forklaringer i tillid til, at befolkningen ikke kan finde ud af disse indviklede ting.

Jeg vil gerne nævne, at vi med stor bekymring har læst om den alvorlige krise, der er på vej inden for forebyggelsen mod AIDS,

hvor vi har læst, at amtskommuner og primærkommuner har måttet meddele ministeren, at det ikke er dem muligt at udvide indsatsen i forebyggelsen med de økonomiske rammer, der er i år og i de kommende år.

Vi stiller derfor forslag om, at staten i 1988 betaler et tilskud på 75 mill. kr. til de nye amtskommunale og kommunale indsats for at sikre, at den bliver gjort.

Jeg ser i flertallets betækningsbidrag, at det er tanken at lade spørgsmålet om et eventuelt forøget tilskud til kommuners og amtskommuners forebyggende AIDS-indsats afgøre ved kompensationsforhandlingerne med kommuner og amtskommuner. Men det nytter ikke en pind, for vi kender jo svaret: der gives ingen kompensation. Hvis det var ministerens tanke, havde han sagt det i de forhandlinger, der blev ført for nylig, om, hvordan man forestiller sig den samlede forøgelse af AIDS-indsatsen finansieret. Da sagde ministeren nej. Hvorfor skulle ministeren efter Folketingets hjemsendelse og efter vedtagelsen af disse lovforslag være mere tilbøjelig til at sige ja om en måned eller to? Det tror vi overhovedet ikke på.

Falder ændringsforslagene, agter vi at stemme imod både lovforslag nr. L 246 med den klare begrundelse, at det indeholder en nedskæring af bloktilskuddene til amtskommunerne, som vi ikke kan acceptere, og naturligvis og specielt imod lovforslag nr. L 247, der for første gang i danmarkshistorien fjerner amtskommunernes ret til at fastsætte deres skatteudskrivning selv.

Karen Højte Jensen (KF):

Det Konservative Folkeparti finder det afgørende nødvendigt at samordne den statslige og den kommunale økonomi.

Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet fremfører i sit betækningsbidrag:

»Rammen for den samlede offentlige økonomi og for den kommunale sektors del deraf må drøftes mellem regeringen og kommunerne, specielt med henblik på at opnå enighed om den kommunale sektors økonomi i de nærmeste år.«

Vi er enige i, at det er nyttigt, at man når til enighed efter drøftelser med de kommunale organisationer, men jeg vil minde om, at der har været drøftet og forhandlet i tre måneder. Så vidt jeg kan skønne, mener Social-

[Karen Højte Jensen]

demokratiet og SF åbenbart, at de kommunale organisationer skal have, hvad de beder om. Regeringens argumenter skal overhovedet ikke tælle, altså i virkeligheden ingen realistisk forhandling, kun at kommunerne skal kunne tage selv.

Primærkommunerne skal fortsat omsætte den aftale i praksis, de selv har været med til at indgå, og som de fortsat finder realistisk. Aftalen er justeret med rammeudvidelse og bloktilskudsforøgelse på 600 mill. kr. både i 1987 og 1988. Den forskel, der er mellem kommunernes vurdering og regeringens, drejer sig alene om 150 mill. kr., og set i forhold til de samlede kommunale budgetter kan ingen vist med rimelighed påstå, at dette vælter det kommunaløkonomiske læs.

Jeg betragter det ikke som overraskende, når S og SF stiller forslag om at fjerne deponeringen for kommunerne. I de lange forhandlinger mellem regeringen og organisationerne tilbød regeringen kommunerne at fjerne deponeringen på betingelse af, at skatten ikke ville stige fra 1987 til 1988. Men varen skulle selvfølgelig leveres først. Dette ville kommunerne ikke – overraskende, da der jo er enighed mellem regeringen og organisationerne om, at hvis de aftalte udgiftsrammer for 1987 og 1988 overholdes, bliver der ingen deponering, og kommuneskatten holdes i ro.

Med det som udgangspunkt har kommunerne selv et betydeligt ansvar for at undgå deponering. Vi mener efter aftalen mellem regeringen og Det Radikale Venstre, at der nu ligger et yderligere signal til kommunerne om, at aftalen skal holdes. Vi vender os klart imod kommunale skattestigninger.

Hvad angår forslaget om midler til AIDS, skal jeg sige, at der ikke for nærværende fuldt ud er taget politisk stilling til indenrigsministerens redegørelse. Vi mener, at temaet skal indgå i forhandlingerne om kompensati- on mellem regeringen og de kommunale organisationer.

Til min overraskelse ser jeg, at S og SF opfordrer indenrigsministeren til at øge de generelle tilskud til primærkommunerne med yderligere 500 mill. kr. Det er jo interessant. Nu er det altså ikke længere nok for de to partier blot at overtage organisationernes krav. Her overbydes Kommunernes Landsforenings krav med 500 mill. kr. Man må sige, at partiernes fantasi kender ingen græn-

ser, når det drejer sig om at øge de statslige udgifter.

Det er selvfølgelig også på denne baggrund, det foreslås at forøge bloktilskuddet til amterne med ca. 2 mia. kr. Jeg gentager gerne, hvad jeg sagde om dette emne ved andenbehandlingen: amterne får et bloktilskud på 11½ mia. kr. i 1988. Niveauet er fastlagt ud fra den kendsgerning, at amterne så kan bevare deres serviceniveau fra 1987 til 1988, og lad mig understrege: uden at skatterne stiger fra 1987 til 1988. Det sidste er den målsætning, vi lægger afgørende vægt på.

Ser vi på udgiftsudviklingen fra 1982 til 1987, konstaterer vi, at den på det primærkommunale område svarer til ca. ¾ pct. om året i gennemsnit og på det amtskommunale område til ca. 1½ pct. om året i gennemsnit. Til sammenligning er den statslige udgiftsvækst, når der ses bort fra faldet i udgifterne til bloktilskud og arbejdsløshedsunderstøttelse, gennemsnitlig ca. 1½ pct. om året. Det fremgår således klart, at specielt amtskommunernes udgifter er vokset de seneste år.

Med lovforslaget sker der ingen nedskæringer i amternes aktivitetsniveau, men vi ønsker en opbremsning i væksten.

Svaret på spørgsmål 92 dokumenterer så i øvrigt det rammebeløb, som amtskommunerne har fået fra 1986 til 1988. Det udgiftsniveau, som amterne ved uændret skat i 1988 skal finansiere, ligger således 1,8 mia. kr., svarende til 5 pct., over det udgiftsniveau, der var rammen om amtskommunernes udgifter i 1986. Der gives med lovforslaget en finansiel mulighed for en udgiftsvækst i forhold til den aftalte ramme på omkring 1,5 mia. kr. eller 3–4 pct.

Det var nyttigt at spørge: hvilke udgifter har amterne så rent faktisk mulighed for i 1988? Der kan jeg henvise til svaret på spørgsmål 93. Selv hvis amterne fastholder den budgetterede overskridelse på 1,6 mia. kr., svarende til 4,5 pct., og viderefører den til 1988, vil der efter aftalen mellem regeringen og de Radikale være luft, dvs. et overskud på 329 mill. kr. De dispensations- og lånemuligheder, loven åbner op for, er inkluderet.

Det kan altså helt klart konkluderes, at amtskommunerne fortsat kan opretholde det højeste udgiftsniveau nogen sinde. Vi afviser de stillede ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Jeg har bemærket de udtalelser om ændringsforslag nr. 6, som regeringspartierne og støttepartiet har fremsat i tillægsbetænkningen om sygdommen AIDS, og nu gentog fru Karen Højte Jensen bemærkningerne fra talerstolen.

Man siger, at der ikke endnu er taget politisk stilling til indenrigsministerens redegørelse om sygdommen AIDS. Jeg vil gerne spørge fru Karen Højte Jensen, hvad det egentlig er, der ikke er taget stilling til. Vi havde en udmærket og lang debat her i salen den 31. marts 1987. Der blev fremlagt nogle politiske holdninger fra et klart flertals side. Vi har haft to samråd med indenrigsministeren. Vi har brugt uge efter uge, hvor vi har ventet på indenrigsministerens ansøgning til finansudvalget. Vi har ventet i uge efter uge på indenrigsministerens stillingtagen.

Nu har vi fået en redegørelse. Så vil jeg gerne have at vide: hvad er det nu, der skal ventes på? Hvad er det nu, som man ikke har taget politisk stilling til, og som vi åbenbart kan bruge sommeren til at forlyste os med i kommunaludvalget? Det synes jeg ville være rart at få oplyst ved denne lejlighed, fordi vi jo skal stemme om ændringsforslag nr. 6; og ikke mindst i betragtning af, at fru Karen Højte Jensen er en af de borgerlige politikere, der mest seriøst har beskæftiget sig med det spørgsmål, ville jeg også meget gerne, om netop fru Karen Højte Jensen ville forklare, hvad det er for en politisk stillingtagen, som vi nu går og venter på.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Vi havde jo netop i kommunaludvalget forleden dag samråd med indenrigsministeren om dette emne. Det var på baggrund af indenrigsministerens aktstykke til finansudvalget, og vi kan jo alle sammen glæde os over, at det foreløbige tiltag, som indenrigsministeren fremkom med som ansøgning til finansudvalget, blev godkendt.

Når vi siger, at det er ikke tiden her i dag at beslutte præcis, hvad der skal bruges, så skyldes det ikke hverken regeringens eller Det Konservative Folkepartis manglende interesse for sagen – og det forstod jeg også på hr. Lenger at han var enig med os i; vi er

faktisk interesseret i sagen – men det skyldes, at det må drøftes mere i detaljer, hvad der specifikt skal sættes ind på. Jeg mener også, det er nyttigt, at denne drøftelse sker med de kommunale organisationer ud i detaljerne, og så må vi bagefter gøre op, hvem der skal betale hvad.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Jeg bliver nødt til at spørge igen: betyder det, at regeringen og regeringspartierne har den opfattelse, at der ikke fra Folketingets side er taget endelig stilling, og at vi også i de kommende måneder i Folketinget og i Folketingets kommunaludvalg på ny skal beskæftige os med spørgsmål, som der er kommet meget klare meldinger på fra et flertal for meget lang tid siden? Eller er det sådan, at den politiske stillingtagen, som man venter på, udelukkende er en politisk stillingtagen, der skal ske i samarbejde mellem Indenrigsministeriet og de kommunale organisationer?

Jeg synes, det er vigtigt at få opklaret, hvad det er for en yderligere politisk stillingtagen, som indenrigsministeren og regeringspartierne har behov for, for som jeg har opfattet holdningerne, er der da ikke den fjerneste tvivl om, hvad Folketinget og hvad et flertal i Folketinget mener. Jeg har svært ved at se, hvad det egentlig er, der skal kunne begrunde en yderligere udskydelse af tidspunktet for en endelig handling.

Svend Heiselberg (V):

Allerførst vil jeg gerne sige indenrigsministeren tak for hurtigt at have fået gode svar i kommunaludvalget. Det har gjort lovgivningsarbejdet betydelig lettere.

Venstre beklager, at vi er i den situation, at vi skal gribe ind, men vi mener, at det er nødvendighedens lovgivning, vi står over for.

Om lovforslaget vil jeg gerne sige, at for kommunernes vedkommende betyder det indgåede forlig med de Radikale, at amtskommunerne ved uændret skat vil få et overskud på over 1 mia. kr. i 1988, hvis de holder den aftalte ramme fra maj 1986. Det indebærer, at skatten set under ét vil kunne holdes uændret, også selv om kommunerne overskrider udgiftsrammerne med op imod 1 pct. Desuden er der jo i 1987 oprævet ca. 1 mia.

[Svend Heiselberg]

kr. til anlægsarbejder, der blev sparet i 1986, så deponeringsordningerne for kommunerne behøver som sagt ikke at betyde noget for de fleste kommuner.

For amternes vedkommende er aftalen den, at de bliver fri for deponeringsordningen, hvilket sparer amterne for ca. 1½ mia. kr. Desforuden bør det siges, at ved fælleserklæringen af 13. maj 1986 fik både kommunerne og amtskommunerne et betydeligt udgiftsløft ved, at den oprindelige ramme, 1984-regnskabet, blev forladt og erstattet af et gennemsnit af 1985- og 1986-regnskaberne, 1987-rammerne, og et gennemsnit af 1986 og 87-regnskaberne, 1988-rammerne. Hertil kom kompensation for arbejdstidsforkortelsen. Pr. 1. januar 1987 ¾ kompensation – det lå betydeligt over dækningen af det statslige udgiftsområde.

Men hertil kom yderligere et løft. Selv når amtskommunerne holder uændret skat i 1988, kan de finansiere et udgiftsniveau på 300 mill. kr. mere end den aftalte ramme i 1988. Heri indgår oven i købet de anlægsprojekter på sygehusområdet, der fremgår af amtets budgetoverslag for 1988. Det udgiftsniveau, som amterne ved uændret skat i 1988 kan finansiere, ligger således ca. 5 pct. over det udgiftsniveau, der var rammen for amtskommunernes udgifter i 1986.

Som jeg redegjorde for under andenbehandlingen, har amterne på et ledende spørgsmål, må man nok sige, fra kommunaludvalget om, hvor stort et underskud de tror de vil få i 1987, svaret: sammenlagt 2 mia. kr. Selv med de helt utvivlsomt højt skønnede udgifter kan dette finansieres inden for lovens rammer. Så al den påstand om, at denne beskedne begrænsning i amternes udgifter skulle foranledige lukning af sygehuse, gymnasier og afskedigelse af personale osv., er helt hen i vejret. I enkelte amter kræves en større anstrengelse end i andre, og nogle må acceptere at låne.

Det er skuffende, at der har kunnet oppisques en stemning fra Socialdemokratiet og SF, der har fået selv ellers fornuftige borgerlige amtsborgmestre til også at føle, at de skulle gøre opmærksom på nogle problemer, som de mener skulle opstå. Men det skulle jo nødvendigvis ende med det indtryk, at man kun kunne lede og styre et amt, hvis man får lov til uindskrænket at hæve skatterne.

Regeringens økonomiske politik betyder, at vi alle skal yde en indsats. Det skal de også i kommunerne og amterne. Men det er jo heller ikke noget nyt, at man løfter en pegfinger over for amterne og kommunerne.

Socialdemokratiet med hr. Henning Rasmussen som indenrigsminister henstillede endog strengt den 29. maj 1980 til samtlige kommunalbestyrelser og amtsråd, at realstigningen i de kommunale udgifter skulle begrænses til 2 pct. i 1981. Den socialdemokratiske regering henstillede desuden, at forbrug af likvide midler samt træk på kassekreditter og byggelån begrænsedes. Men heller ikke dengang rettede man sig efter henstillingerne.

Det er også derfor, det gik, som det gik med Socialdemokratiet. De havde ingen styr på udgifterne. Det gik ud over den samlede nationaløkonomi: stort statskasseunderskud, store renter, stor ledighed, stor ansættelse inden for det offentlige, stor afskedigelse inden for erhvervslivet. Det, hr. Henning Rasmussen nu vil, er rent faktisk, at man vil udstede en blankoveksel til amter og kommuner.

Den udvikling ønsker vi ikke og derfor denne lovgivning. Jeg er derfor enig med det ellers så tro socialdemokratiske talerør, der i går skrev på forsiden: »Amtsoprør er tomt klynkeri«.

Venstre kan anbefale lovforslaget til vedtagelse og afviser ændringsforslagene, og jeg kan sige om ændringsforslaget vedrørende AIDS, at det er noget, som optager regeringen meget, og det er noget, som man senere vender tilbage til.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Ja, ja, det var da godt, at hr. Svend Heiselberg ikke gik så vidt i sin historieskrivning, at han også påstod, at jeg havde været med til i sin tid at lave straffeforanstaltninger over for amter og kommuner.

Men det gælder bemærkningen om, at man ikke dengang rettede sig efter henstillingen. Det gjorde man nemlig. Og det gjorde man bl.a. af den grund, at regeringen tog politisk medansvar for den opbremsning, der fandt sted. Det var dengang, begrebet »krone til krone« eksisterede. Dengang regeringen krone for krone tog medansvar for de ting, der skulle ske som forudsætning for, at op-

[Henning Rasmussen]

bremseringen kunne gennemføres. Det var, før man valgte den fremgangsmåde at tage æren for de statslige besparelser og overlade ansvaret for det grove arbejde til kommuner og amtskommuner. Man rettede sig efter henstillingen, fordi den var fornuftig, den var realistisk, den kunne overholdes. Og man hjalp med at få den overholdt.

Agerschou (SF):

Som det fremgår af tillægsbetænkningen, har SF og Socialdemokratiet med tilslutning fra VS stillet en række ændringsforslag vedrørende kommunernes økonomi.

Det er ikke, fordi vi regner med at få dem vedtaget. På et eller andet tidspunkt i forløbet havde jeg nok håbet, at det var gået op også for de Radikale, hvilke uansvarlige konsekvenser indenrigsministerens indgreb ville få. Men de Radikale har valgt at være både døve og blinde, når kommuner, amtskommuner og personalegrupper skriftligt og mundtligt har forsøgt at orientere kommunaludvalgets medlemmer om, hvad det var, der var ved at foregå.

Det lykkedes altså ikke trods en omfattende dokumentation for, hvilke blodige nedskæringer der ville blive konsekvensen af indgrebet. Det lykkedes ikke at rokke ved de Radikale. De øvrige borgerlige partier var der ingen der gjorde sig illusion om at kunne bevæge.

Der er ingen tvivl om, at dette indgreb vil have en lang række meget negative konsekvenser for de grupper i befolkningen, der er afhængige af den indsats, kommuner og amtskommuner gør.

Jeg har ligesom hr. Svend Heiselberg lagt mærke til, at der i går var et regeringsorgan, der gjorde sig til talsmand for, at det drejede sig om amtsligt klynkeri. Jeg tror, det hænger sammen med, at Det Fri Aktuelt er blevet så frit, at det også befrier sig for kendsgerningerne.

Ændringsforslagene bliver altså ikke vedtaget, men de udgør det samlede bud fra SF og Socialdemokratiet på, hvad der i den første fase vil ske med kommunernes økonomi under det kommende arbejderflertal. Konkret betyder det, at alle økonomiske straffeforanstaltninger vil blive fjernet, at loftet over amtskommunernes udskrivningsprocent ligeledes fjernes, og at amtskommunerne ikke

vil komme ud for en bloktilskudsbesparelse i 1988.

Desuden mener vi, at primærkommunerne bør have yderligere 500 mill. kr. i kompensation for de merudgifter, kommunerne har fået på grund af lovændringer.

Endelig vil der i 1988 blive ydet et statstilskud på 75 mill. kr. til kommunernes og amtskommunernes indsats i forbindelse med sygdommen AIDS, et tilskud, der efter vores opfattelse også skal ydes i de følgende år.

I forbindelse med lige præcis dette ændringsforslag har flertalspartierne, de Konservative, Venstre, de Radikale og Kristeligt Folkeparti, en bemærkning i deres betænkning bidrag, som er noget af det mest uforvarlige og uforstandige, jeg nogen sinde har læst i en folketingsbetænkning, og det siger faktisk ikke så lidt.

Hr. Lenger har på udmærket vis gennemgået, hvor uforstandigt og hvor fantastisk det er, at man kan finde på at skrive sådan noget om præcis det ændringsforslag. Nu har vi både under den tidligere indenrigsminister og den nuværende indenrigsminister brugt en stor del af vores tid på at vente, vente og atter vente, og det lader til, at regeringens kurs i forbindelse med sygdommen AIDS er, at vi stadig væk skal gå og vente. Det synes vi ikke er særlig acceptabelt.

Som sagt er ændringsforslagene fra Socialdemokratiet og SF et samlet bud på, hvordan det kommende arbejderflertal i første fase vil behandle kommunernes økonomi, og samtidig udtrykker vores fælles betænkning bidrag, hvordan vi mener at samarbejdet mellem det kommende arbejderflertal i Folketinget og kommunerne skal foregå. Det vil bl.a. komme til at foregå på en måde, der respekterer det lokale selvstyre. Vi mener, at den statscentralistiske måde, den planøkonomiske måde, den borgerlige regering har oprådt på i forhold til kommunerne, udelukkende er af det onde.

Ændringsforslagene betragter vi altså som en melding til befolkningen, en melding til kommunerne, og fra SFs side vil vi opfordre til, at kommunerne i september udarbejder to budgetter: et budget, der viser, hvordan forholdene tager sig ud, når man udarbejder et budget med den borgerlige regerings indgreb, og et budget, der viser, hvordan tingene vil se ud under et arbejderflertal.

[Agerschou]

Vi opfordrer kommunerne til at udarbejde to budgetter, også for at gøre indgrebet synligt over for befolkningen. Det er vigtigt, at kommunerne ikke nok en gang påtager sig rollen som skarprettere, men gør det klart over for befolkningen, hvem det er, der har ansvaret.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi kan ikke i Det Radikale Venstre støtte de ændringsforslag, som S og SF har stillet. Ændringsforslagene placerer efter vores opfattelse helt tydeligt Socialdemokratiet og SF som oppositionspartier, men også – og det er påfaldende især for Socialdemokratiet – som oppositionspartier, der ikke bekymrer sig, ikke ønsker at tage nogen overordnede samfundsøkonomiske hensyn.

Hvis de ændringsforslag, som er stillet, blev gennemført, ville der være meget lidt tilbage af disse lovforslag, og den del af dem, der ville være tilbage, åbnede alene mulighed for en yderligere oppumpning af de offentlige udgifter i kommunal regi. Forslagsstillerne har sluppet økonomien helt og totalt løs. Det mener vi ikke er ansvarligt.

Jeg mærkede mig under afslutningsdebatten i går, at hr. Svend Auken sagde på sit partis vegne, at Socialdemokratiet er enig i, at skatterne bør holdes i ro. Hvordan gør man det? Jeg mærkede mig også, at hr. Svend Auken sagde, at i den udstrækning, hvor der var tale om merudgifter på det kommunale område, skulle det kompenseres af staten. Javel, men hvorfra kommer de midler? Tingene hænger ikke sammen, og derfor kommer man altså for let om ved det med de ændringsforslag, der er stillet.

Det er lidt skuffende, fordi jeg ikke tror på, at i hvert fald Socialdemokratiet ikke vil tage overordnede samfundsøkonomiske hensyn. I hvert fald ville de blive nødt til det, hvis de overtog regeringsmagten på ny.

Det er i øvrigt ærgerligt, at vi overhovedet har skullet beskæftige os med denne lovgivning, at vi ikke alene har kunnet holde os til den aftale, som er indgået mellem regeringen og de kommunale organisationer, som i forbindelse med aftalen indvarslede et nyt kommunalt finansieringssystem, understregede betydningen af et tæt budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne, og som fortsat indeholdt det, vi kalder et budgetværn, som

blev indført i 1984, men fastholdes. Det er nogle meget centrale ting, og jeg tror, især Socialdemokratiet i det store og hele er enig i, at hvis man, som de har sagt, skal have et gensidigt, tillidsfuldt samarbejde om disse væsentlige ting, så er det uundgåeligt at placere den kommunale økonomi i de overordnede samfundsøkonomiske rammer.

Når man indgår aftaler, så må man naturligvis holde dem. Det er primærkommunerne også indstillet på; det har de udtalt. Det er grunden til, at vi ved andenbehandlingen medvirkede til at sikre, at den del af lovforslaget, der omhandlede primærkommunerne, blev taget ud, således at nu alene den gamle aftale står tilbage.

Det mener jeg er meget betydningsfuldt, og jeg er helt overbevist om, at det sætter primærkommunerne pris på. De vil gøre, hvad de kan for at leve op til den aftale, og det tyder godt for fremtiden.

Det er ærgerligt, at det ikke forholdt sig sådan på det amtskommunale område. Her går vi altså tættere på det kommunale selvstyre, også tættere på, end vi egentlig brød os om. Jeg håber også, at det vil være en midlertidig foranstaltning, og at det på det lidt længere sigt vil være muligt igen at indlede et samarbejde, som kan bygge på gensidig tillid og aftaler.

Jeg vil godt sige om det af ændringsforslagene som omfatter øgede midler til AIDS-bekæmpelsen, at det stemmer vi heller ikke for, men vi stemte jo i går sammen med adskillige andre partier for en øget bevilling i finansudvalget til at intensivere indsatsen mod AIDS. Vi mærkede os i det finansudvalgsnotat, at regeringen er indstillet på, at der bliver behov for yderligere udgifter, og at man vil vende tilbage til finansudvalget.

Vi har fra radikal side været tilfreds med indenrigsministerens redegørelse i kommunaludvalget, hvoraf det klart fremgik, at der ville blive behov for nye initiativer og yderligere midler, og at indenrigsministeren ville vende tilbage, efterhånden som de enkelte aftaler med samarbejdspartnerne var bragt på plads.

Jeg kan i hvert fald afsluttende sige om den del af det, at her er Det Radikale Venstre indstillet på at leve op til sine forpligtelser og være med til i den udstrækning, hvor det kan dokumenteres som særligt vigtigt, at finde øgede midler til denne nødlige indsats.

[Ole Vig Jensen]

Vi stemmer selvfølgelig for lovforslaget, som det nu foreligger, med de nedstemte ændringsforslag, går vi ud fra. Vi har tillid til, at indenrigsministeren – for der forestår jo en ikke ubetydelig opgave efter lovforslagets vedtagelse – i sine forhandlinger med amterne og deres repræsentanter kan udfylde den del af det, der går på dispensationspuljerne, på en sådan måde, at det i størst muligt omfang kan tilfredsstille de behov, der er i amterne.

Og så nærer vi håb til, at de udvalg, der bliver nedsat og er nedsat vedrørende nogle af amternes vigtige arbejdsområder, må barsle med resultater, som kan anvendes i det videre budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Det er karakteristisk både for hr. Ole Vig Jensens indlæg og de to øvrige indlæg fra regeringspartiernes ordførere, at der ikke er kommet en eneste bemærkning, heller ikke i denne diskussion, om påvisningen fra vores side af, at pengene ikke slår til, specielt ikke for amtskommunerne, i 1988. Ikke et eneste ord om den side af sagen. Jo, man siger bare, at problemet eksisterer ikke – færdig med den diskussion.

Så vil jeg gerne spørge hr. Ole Vig Jensen, hvad der er baggrunden for, at han siger det helt urigtige, at hvis Socialdemokratiets og SFs ændringsforslag vedtages, så er økonomien sluppet helt og totalt løs. Hvad går ændringsforslagene ud på? At fjerne strafbetalinger, at lade være med for første gang i danmarkshistorien at indføre et direkte skatteloft for amtskommunerne og at lade være med at skære fortsat ned på bloktilskuddene til amtskommunerne. Det er ændringsforslagene.

Hvis det er at slippe økonomien totalt løs, så må det jo betyde, at vi efter hr. Ole Vig Jensens opfattelse i al fremtid skal bevare straffbetalinger, bevare skatteloft og blive ved med at skære ned i bloktilskuddene. Det er jo det, vi taler om. Det er derfor, det er en ganske urigtig bemærkning om vores ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Ja, hvis ikke det var så alvorligt, kunne man jo fristes til at tro, at hr. Ole Vig Jensen havde en meget, meget veludviklet humoristisk sans.

Det er jo fantastisk. Hr. Ole Vig Jensen siger, at det er regeringen, der forhindrer skattestigninger. Hr. Ole Vig Jensen medvirker til, at man hugger yderligere 1,8 mia. kr. hos amterne, samtidig med at man erkender, at de skal bruge pengene, og man anviser så dækning af disse beløb ved at forhøje de amtskommunale skatter og ved at tvinge dem til at optage lån.

Hvis det ikke er gået op for hr. Ole Vig Jensen i de forhandlinger, som man har haft om den aftale, man har indgået, så er det jo fuldstændig formålsløst. Hvis hr. Ole Vig Jensen tror på det, han stod og fortalte dette Folketing fra denne talerstol, så er det rygende. Så er der desværre ikke meget humor tilbage i det.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Hr. Ole Vig Jensen sagde, at det var ærgerligt, at amtskommunerne ikke havde kunnet overholde fællesaftalen, og jeg vil i den forbindelse gerne spørge hr. Ole Vig Jensen: interesserer det slet ikke de Radikale, hvorfor amtskommunerne ikke har været i stand til at overholde fællesaftalen? Nu har både Amtsrådsforeningen og de enkelte amtskommuner dokumenteret, hvordan en stor del af de merudgifter, man har haft, skyldes forhold, man ikke er herre over. Interesserer det ikke Det Radikale Venstre?

Med hensyn til ændringsforslaget om midler til AIDS må jeg sige, at de Radikale sandelig ikke har brilleret med hensyn til vores diskussion om bekæmpelse af AIDS, og hvilke økonomiske midler der skal bruges. Det eneste vi stort set har set til de Radikale, når de har været til stede, er, at de har siddet med hænderne i skødet og ventet og ventet. Nu står hr. Ole Vig Jensen minsandten heroppe og siger, at der er nogle ting, vi skal have dokumenteret. De ting, hr. Ole Vig Jensen efterlyser, har vi haft dokumenteret nu gennem to år. Hvor lang tid skal der gå, før også de Radikale får læst de dokumenter igennem?

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Først et svar til hr. Henning Rasmussen, som nu også bliver et svar til hr. Stavad. Nu var der ingen kommentarer til mine synspunkter i øvrigt om, hvordan Socialdemokratiet vil skaffe dækning for den forøgelse af de kommunale budgetter, som deres forslag indeholder, ud over at vælte udgifter over på staten og uden at anvise, hvordan man i øvrigt kan finde dækning. Det er også forstået, at det skal ikke være over skatterne. Vi kender selvfølgelig godt lånevejen. Den har vi kæmpet med igennem fire eller fem år for at nedbringe det statslige underskud fra forventeligt omkring 70 mia. kr. til nu i øjeblikket at ligge omkring 0. Jeg mener faktisk, at med de ændringsforslag og de bemærkninger, der er gjort fra mindretallet og forslagsstillerne her, slipper man økonomien løs, hvorefter det ikke er muligt at indpasse den kommunale økonomi i de overordnede samfundsøkonomiske rammer. Hvilken garanti er der? Der er ingen! Det er selvfølgelig også derfor – det har jeg sagt med nogen beklagelse – vi har været nødt til, hr. Stavad, at støtte et forslag, som i hvert fald midlertidigt betyder en mere central styring af en del af amtskommunernes virksomhed. Det beklager jeg for så vidt. Det var ikke nødvendigt, hvis amtskommunerne havde søgt at leve op til deres egen aftale også med de muligheder, der lå, har jeg forstået, i drøftelserne med et udgiftsloft. Det er dog stadig væk interessant, at i den lovgivning, er der stadig væk et meget betydeligt udgiftsloft for amterne. Jeg skal ikke gentage tallene, som er sagt så mange gange, og som ligger betydeligt ud over, hvad de selv har indgået rammeaftale med staten om.

Til hr. Agerschou vil jeg, da tiden er udløbet, bare henvise endnu en gang til indenrigsministerens, synes jeg, meget seriøse redogørelse i Folketingets kommunaludvalg for nylig om en række af de initiativer og foranstaltninger, som venter, og nogle af dem, har vi forstået, vil medføre øgede merudgifter. I den udstrækning, hvor indenrigsministeren kommer med forslag, er vi klar til at støtte.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg bliver nødt til at spørge hr. Ole Vig Jensen: hvad er det for en forøgelse af de

kommunale budgetter, underforstået de kommunale udgifter, disse forslag lægger op til? Hvor står det, at der bliver tale om forøgede kommunale udgifter? Det, vi taler om, er, at kommunerne bliver fri for at betale strafbetalinger, som i øvrigt ikke går til staten direkte, at kommunerne bliver fri for at få nedskåret deres bloktilskud. Jeg kan overhovedet ikke begribe, at man taler om, at det forøger de kommunale budgetter og dermed underforstået de kommunale udgifter, og at argumentationen overhovedet kan begrunde den påstand om, at hermed slipper vi økonomien løs i kommunerne.

Der er en fundamental forskel i hr. Ole Vig Jensens og vores tillid til, at man kan forhandle sig frem til fornuftige og acceptable resultater med kommunerne. Det er den forskel, der er. Det andet er urigtige påstande om virkningerne af vores ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det var spørgsmålet om, hvor Socialdemokratiet vil hente pengene, hvis hr. Ole Vig Jensen har tid at lytte til svaret. Det er i og for sig et fuldstændig vanvittigt spørgsmål i denne sammenhæng, fordi det, Det Radikale Venstre gør sammen med regeringen, er, at man tager pengene i de amtslige kasser, hvorefter man tvinger amterne til at forhøje skatteprocenterne og til at optage lån. Tror hr. Ole Vig Jensen, at samfundsøkonomien bliver hverken værre eller bedre af, om skattestigninger eller lånoptagelser optages af den ene eller den anden offentlige kasse? Det er en fiktion, hr. Ole Vig Jensen har indgået denne aftale på. Hvis hr. Ole Vig Jensen tror, at man ad den vej løser problemerne, så synes jeg, det er bedrøveligt, at vi skal slutte en samling på den måde.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Da VS' ordfører, hr. Albrechtsen, desværre ikke kan være til stede, skal jeg blot kort sige, at VS tilslutter sig ændringsforslagene fra Socialdemokratiet og SF om ophævelse af amternes skatteloft, fjernelse af strafafgiften, genopretningen af det amtskommunale bloktilskud osv. Det gør vi, fordi vi mener, at virkningen for det første er en ophævelse af indgrebet og for det andet også en vis forbedring i forhold til forholdene før indgre-

[Elisabeth Bruun Olesen]

bet. Her tænker jeg selvfølgelig på de 75 mill. kr. til AIDS og de 500 mill. kr., som primærkommunerne skal have i 1988 som en kompensation for de øgede udgifter, der er væltet over på kommunerne.

VS ser som hr. Agerschou også dette som første fase i en kommunalpolitik under et arbejderflertal.

Indenrigsministeren (Enggaard):

De ændringsforslag, som her er sat til behandling fra Socialdemokratiet og SF, er ganske vidtrækkende i deres karakter og ændrer afgørende en række forudsætninger, som gør det nødvendigt, at jeg beder om formandens forståelse for, at jeg i de bemærkninger, jeg gør, måske også knytter en række mere generelle bemærkninger til lovforslaget, som om lidt skal til endelig afstemning.

Diskussionen har været livlig om hele denne lovgivning. Jeg håber, at den megen offentlige debat, når loven nu om lidt efter forventning er vedtaget, vil blive afløst af en række konstruktive og gode drøftelser mellem de enkelte amtsråd og Indenrigsministeriet om, hvordan vi i fællesskab kan løse det enkelte amtsråds finansielle problemer. Det tror jeg også kan lade sig gøre.

Regeringen er nemlig ikke uenig i, når Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti i betænkningen taler om, at vilkårene for den kommunale økonomi må drøftes med kommunerne, og at man må sikre en forsvarlig løsning af opgaverne.

Derfor er der også efter min opfattelse i lovforslaget plads til en forsvarlig opgaveløsning, og der er også plads til en pæn udvikling i udgifterne, ikke mindst når man ser det i forhold til det aftalegrundlag fra maj 1986, som vi stadig lægger megen vægt på er udgangspunktet for de vurderinger, vi anlægger.

Men forslaget vil så sikre, at det gøres på en samfundsøkonomisk forsvarlig måde, og et forsvarligt resultat kan efter regeringens opfattelse ikke blot bestå i, at udgifterne og skatterne får lov at løbe.

Jeg har mærket mig, at det nu siges, at regeringen bliver skyld i kommunale skattestigninger, fordi kommunernes kompensationskrav ikke er fuldt ud imødekommet, og fordi deponeringsordningen fra fællesklæringen sidste år ikke er blevet ophævet.

Lad os lige se et øjeblik på disse argumenter. Hvad angår kompensationsbeløbet, var der en forskel mellem, hvad Kommunernes Landsforening krævede, og hvad de fik, på små 200 mill. kr. hvert af årene 1987 og 1988. Det er altså under 1/10 procent på skatten, det drejer sig om. Jeg har noteret mig, at Socialdemokratiet mener, at der skal større kompensationsbeløb til, væsentlig større end det, som var afstanden mellem Kommunernes Landsforening og regeringen i forhandlingerne. Deponeringsbeløb bliver der kun tale om, hvis den ramme, vi aftalte med Kommunernes Landsforening, overskrides. Jeg tror, at det ved en god indsats i de enkelte kommuner kan lade sig gøre i de allerfleste tilfælde i de næste fire måneder at nå frem til denne målsætning, ikke nødvendigvis i alle kommuner, det tror jeg vi alle er klar over, men i de allerfleste.

Jeg synes derfor ikke, at der er meget hold i den argumentation, jeg har hørt, og jeg er også overbevist om, at det vil vise sig, at kommunerne vil følge henstillingen og holde skatten i ro.

På den baggrund tager regeringen klart afstand fra mindretallets forslag om at belaste statskassen med yderligere ca. 2,4 mia. kr. i tilskud til den kommunale sektor i 1988. Regeringen mener, at det ville være samfundsøkonomisk uforvarsomt og kommunaløkonomisk unødvendigt.

Jeg har nok noteret mig, at hr. Stavad som talsmand for Socialdemokratiets finanspolitik vel ikke var bekymret ved dette, men jeg tror, man kan sige, at når afstanden mellem regeringens synspunkter i dette og Socialdemokratiets og SFs på den anden side er så markant, som tilfældet er, må man få det indtryk, at det også baserer sig på det forhold, at den nuværende regering har en forventning om at skulle fortsætte med at have ansvaret også efter næste valg, hvorimod man må få det indtryk, at hr. Stavad og Socialdemokratiet er relativt ubekymrede med hensyn til, hvordan den offentlige økonomi ser ud, når man er i stand til at udstede løfter til den kommunale verden, som tilfældet er her.

Jeg kan godt forstå, at det ville være en populær ting i mange kommuner at få et løfte om større tilskud og at slippe for deponering af beløb, som man i øjeblikket frygter. Det kan jeg godt forstå, men jeg kan ikke

[Indenrigsministeren]

forstå, at Socialdemokratiet, der ved mange lejligheder har vist, at de forstår, hvad de samfundsøkonomiske sammenhænge er, også hvad hensynet til statens økonomi tilsiger, at de her noget letsindigt efter min opfattelse udsteder sådanne løfter.

Jeg synes derimod, at det er meget vigtigt at understrege det aspekt, som aftalen med Det Radikale Venstre viser. Jeg synes stadig, at det er en værdifuld ting, at der nu ligger en aftale som grundlag for, også hvordan disse forhold omkring kommunaløkonomien i den kommende tid skal fortolkes og reguleres.

Der har været sagt meget om den pulje på 600 mill. kr., som regeringen har afsat til amtskommunerne til sygehusbyggeri, apparatur og andre midlertidige udgifter, som efter amtskommunernes vurdering kan nedbringe ventelisterne.

Nogle amtskommuner har sagt, at de ikke ønsker at få lån, og det er selvfølgelig heller ikke det, som man egentlig kunne ønske sig; men det kan være nødvendigt en overgang. Vi tænker os netop lån til den ekstraordinære indsats, der kan gøres for at bringe ventelisterne ned, og til sygehusbyggeri. Det synes jeg da også fremgår af de eksempler, som aftalen giver.

Vi er selvsagt også klar over, at der kan være tidsmæssige hensyn, når sådan en indsats skal planlægges. Jeg har mærket mig bl.a. de ord, som Det Radikale Venstres ordfører, hr. Ole Vig Jensen, her havde i forbindelse med, hvor vigtigt det var, at den konkrete udformning af de dispensationer, der skal gives i den kommende tid, tager et rimeligt hensyn til de opgaver, som faktisk skal løses.

Derfor tror jeg også, at der kan være behov for, at beløbene måske ikke altid regnskabsmæssigt placeres i selve regnskabsåret 1988. Det vigtigste er selvsagt, at indsatsen sker veltilrettelagt og uden forsinkelse og uden for megen indblanding fra os i, hvordan hver enkelt amtskommune vurderer at de bedst kan gribe problemet an og få nedbragt ventelisterne.

En stiv kalenderårsbetragtning bør ikke føre til, at en indsats udskydes til næste år, eller at gode tiltag fra 1987 ikke kan videreføres. Derfor tror jeg, der er grund til at se på disse ting i den ånd, som fremkom i hr. Ole Vig Jensens indlæg.

Jeg vil gerne sige lidt om perspektiverne efter denne lovgivning. Med kommunerne skal vi nu søge gennem det frivillige budget-samarbejde at sikre, at den kommunale økonomi holdes inden for de rammer, der sættes af de overordnede økonomiske hensyn. For amtskommunerne skal vi nu gennemføre et udvalgsarbejde, der skal kortlægge de amtskommunale styringsmuligheder og vurdere deres egnethed. Det synes jeg er et meget vigtigt resultat af aftalen, og det peger frem imod, at vi vil kunne vende tilbage til et godt, frivilligt budgetsamarbejde igen.

Kort sagt: nu gælder det om at se fremad. Der behøves et godt samarbejde mellem regeringen og de kommunale organisationer. Den sidste tids engagerede debat bør ikke skjule, at der forestår et betydeligt arbejde for at sikre et mere planlagt og et bedre styret forløb af økonomien, og det er vigtigt, at samarbejdet mellem den statslige økonomi og den kommunale økonomi fungerer sådan, at vi alle kan få det rigtige resultat ud af det.

Regeringen ønsker meget et sådant samarbejde og vil arbejde for det.

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne sige til indenrigsministeren, at der blev sagt mange ting her, som kan give anledning til en kommentar.

Det kan bl.a. bemærkningen om, at vi er ligeglade med økonomien. Jamen hvad er det, vi foreslår? Vi foreslår, at man lader være med at fortsætte med de strafordninger, man har haft i 5 år, og dermed sparer kommunerne for penge, som ellers skal indbetales til centrale myndigheder, men ikke gå i statskassen. Det er da ikke at være ligeglad med økonomien, i al fald ikke med den kommunale økonomi. Det er da nærmere at være glad for den. Det er da nærmere at lægge op til at undgå skatteforhøjelser.

Så siger indenrigsministeren for første gang helt klart, at de 600 mill. kr., man kan få lov til at låne i amtskommunerne i 1988, skal bruges til midlertidige foranstaltninger. Jeg ved godt, det står i bemærkningerne, at det er meningen. Men fra talerstolen mindes der om, at de skal bruges til midlertidige foranstaltninger. Det er et faktum, at der i bemærkningerne står, at de også er tænkt som dækning af det udgiftsniveau, man har i øjeblikket, til at dække de merudgifter, man har

[Henning Rasmussen]

konstateret i dag. Derfor har indenrigsministeren i dag bekræftet, at Amtsrådsforeningens fungerende formand har ret, når han siger: ministeren vil have, at vi skal bruge pengene to gange, og siger, at det kan vi ikke.

Ministeren siger, at økonomien skal være samfundsøkonomisk forsvarlig. Jeg har aldrig oplevet en regering, der har opfordret kommuner og amtskommuner – og her er det specielt amtskommunerne – til at låne penge til at betale driftsudgifter og så samtidig siger, at det skal jo være samfundsøkonomisk forsvarligt.

Det er efter min overbevisning samfundsøkonomisk uforsvarligt at opfordre til at dække driftsudgifter i den størrelsesorden, en lille milliard kroner, i amtskommunerne ved at optage lån. Når ministeren siger, at nu skal vi lige tage fornuften fangen, nu skal vi til at snakke sammen, staten, kommuner og amtskommuner, skulle ministeren starte de drøftelser med at prøve at fortælle, hvordan man så skal klare specielt de amtskommunale udgifter og dækningen af dem i 1989 og 1990, når man har en forøget lånoptagelse på grund af lån til forbrug i 1988. Alle disse centrale ting i diskussionen, som vi ustandseligt har fremhævet herfra, og som strider direkte imod, hvad ministeren siger, nemlig: det kan nå sammen, dokumenterer, at det ikke kan nå sammen. Det strider imod ministerens påstand om, at det er samfundsøkonomisk forsvarligt, og det får vi ikke en reel bemærkning til.

Ministeren er fortsat af den opfattelse, at dette er nok så indviklet, at folk alligevel ikke forstår det. Derfor er regeringen fortsat i den lykkelige situation – tror ministeren – at når efterårets bråvallaslag landet over viser sig og befolkningen ser, hvad der sker, vil det fortsat være amtsrådene og byrådene, der får skylden. Jeg tror, ministeren tager fejl. Jeg tror, folk kan begynde at se, hvem der har ansvaret.

I alt fald har samtlige amtsråd set allerede nu, at det ikke vil blive dem, der har det politiske ansvar, at det er ministeren og regeringsflertallet, der har det politiske ansvar.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 61 stemte for, 72 imod.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 62 stemte for, 71 imod.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes, idet 61 stemte for, 71 imod.

Ændringsforslag nr. 5 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 61 stemte for, 70 imod.

Ændringsforslag nr. 7-9 og ændringsforslag nr. 1 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2 og 4.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 70 stemmer (KF, V, RV, CD, FP, KRF og Steenholdt (GrønL.)) mod 60 (S, SF og VS).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Tredje behandling af lovforslag nr. L 247:

Forslag til lov om den amtskommunale skatteudskrivning i 1988.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 21/5 87. Første behandling 22/5 87. Betænkning 1/6 87. Anden behandling 2/6 87. Tillægsbetænkning 3/6 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.